

LIKABEHANDLINGSPLAN

Vi som Växers förskolor

Mot diskriminering och kränkande behandling
(i enlighet med diskrimineringslagen och skollagen)

Inledning

Att verka för hälsa, lärande och trygghet i förskolan handlar om att utveckla goda relationer mellan förskola, hem och samhälle. Pedagogerna på förskolan ska fungera som goda förebilder för barnen och sträva efter att bygga en social gemenskap med plats för trygghet, vilja och lust att lära.

Personlig trygghet och självkänsla grundläggs i hemmet. Förskolan ska verka som stöd för familjerna i deras ansvar för barnens fostran och utveckling. Det är därför viktigt med ett nära samarbete mellan hem och förskola. På förskolan har vi ett tydligt ansvar för en trygg miljö för barn och personal.

Varje barn har rätt att få utvecklas, känna glädjen att växa och att få erfara den tillfredsställelse som det ger att göra framsteg och övervinna svårigheter.

”En viktig uppgift för verksamheten är att grundlägga och förankra de värden som vårt samhällsliv vilar på. Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan könen samt solidaritet med svaga och utsatta är värden som förskolan ska hålla levande i arbetet med barnen”
(Lpfö 98/10, sid. 4)

Lagen

Likabehandlingsplanens främsta syfte är att främja likabehandling och förebygga samt motverka trakasserier och annan kränkande behandling. Diskrimineringslagen innebär att diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning och ålder eller funktionsnedsättning ska förebyggas, förhindras samt aktivt åtgärdas i förskolan.

Det är Skolverket och Diskrimineringsombudsmannen (DO) som övervakar att vi som huvudman för förskoleverksamhet efterlever detta genom vår Likabehandlingsplan.

Andra lagtexter som vår förskola lyder under är:

Arbetsmiljölagen (1977:1160) och AFS (Arbetarskyddsstyrelsens författningssamling);

- ”Arbetstagare som utsatts för kränkande särbehandling skall snabbt få hjälp eller stöd”

FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna;

- ”Alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter. De är utrustade med förnuft och samvete och bör handla gentemot varandra i en anda av broderskap”.

Skolverkets allmänna råd;

- ”Ingen flicka eller pojke ska behöva gå till sin förskola och riskera att bli utsatt för diskriminering och annan kränkande behandling”

Vi vill att barn, föräldrar och personal ska känna trygghet på förskolan. För att uppnå detta:

- har vi fasta rutiner
- ger vi en god omvårdnad
- har vi en anpassad miljö
- ser vi till det enskilda barnet
- har vi tydliga riktlinjer för introduktion av ny personal, exempelvis när det gäller utdrag ur Polisens belastningsregister samt rutiner vid intimsituationer

I förskolans uppdrag ingår att verka för demokrati och allas lika värde i demokratisk anda. Det är därför av yttersta vikt att förskolan som plats är trygg och säker samt fri från alla former av trakasserier och annan kränkande behandling. Alla barn ska med tillförsikt och förväntan kunna gå till en förskola som präglas av trygghet, respekt och ansvarstagande.

I enlighet med förordningen om ”barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling” arbetar vi för att barnen är delaktiga i förskolans lokala Likabehandlingsplan, se rubrik ”Metoder” nedan.

Vi ska uppmuntra alla försök till att medvetandegöra personalen om våra skyldigheter. Genom att ta oss tid att lyssna på både barns och föräldrars berättelser vill vi kunna förhålla oss professionellt till det vi får höra och åtgärda brister.

Vi som Växers personal ska alltid informera föräldrar om barnet varit med om något som det har upplevt som farligt, otäckt, kränkande eller obegripligt. På detta sätt kan de vuxna snabbt uppmärksamma behovet av stöd. Att de vuxna runt barnet utarbetar en konkret handlingsplan underlättar och förtydligar för alla inblandade.

Det är av yttersta vikt att ett gott samarbete mellan föräldrar och personal föreligger och det måste kontinuerligt följas upp av verksamheten via enkäter mm. Att organisationen är tydlig är också viktigt så att alla är på det klara med vem som gör vad, alltifrån vem föräldrar skall vända sig till i olika frågor, till vem personalen söker hjälp från om det behövs.

”Förskolan ska uppmuntra och stärka barnens medkänsla och inlevelse i andra människors situation. Verksamheten ska präglas av omsorg, om individens välbefinnande och utveckling. Inget barn ska i förskolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning hos någon anhörig eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Verksamheten ska syfta till att barnets förmåga till empati och empati om andra utvecklas, liksom öppenhet och respekt för skillnader i människors uppfattningar och levnadssätt. Barns behov av att på olika sätt få reflektera över och dela sina tankar om livsfrågor med andra ska stödjas” (Lpfö 98/10, sidan 4)

Vad är kränkande behandling?

I skollagen och läroplanerna används begreppet ”kränkande behandling” som ett samlingsbegrepp för olika former av kränkningar. Kränkningar är ett uttryck för makt och förtryck. Kränkningar kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. En kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande. En viktig utgångspunkt är att den som uppger att hon eller han blivit kränkt, alltid måste tas på allvar. Om kränkningarna har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna handlar det om trakasserier.

Kränkningarna kan vara:

- Fysiska (tex. att bli utsatt för slag eller knuffar)
- Verbala (tex. att bli hotad, retad eller verbalt nedvärderad)
- Psykosociala (tex. bli utsatt för ryktesspridning eller utfrysning).
- Text och bildburna (tex. klotter, lappar, bilder)

Diskrimineringsgrunder

- Diskriminering

Direkt diskriminering, innebär att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan (som härrör till någon av de sju diskrimineringsgrunder som lagen omfattar).

- Etnisk tillhörighet

Ingen ska diskrimineras p.g.a. av nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller liknande. Att ta hänsyn till annan religion och etnisk tillhörighet skall vara en självklarhet. I den mån vi är osäkra på förhållningssätt skall förskolan se till att skaffa sig upplysningar från föräldrarna eller därifrån det krävs.

- Funktionsnedsättning

Med det menar man att personer med varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar skall kunna förvänta sig ett respektfullt bemötande samt få hjälp utifrån sina förutsättningar.

Om förskolan har barn med funktionsnedsättning ska vi på bästa möjliga sätt tillrättalägga miljön så att barnet ska kunna delta i all verksamhet. Personalen ska hålla ett extra öga på

de andra barnens förhållningssätt gentemot detta barn så att ”onödigt utanförskap” undviks.

- **Indirekt diskriminering**

Innebär att ingen får missgynnas genom att till synes neutrala ordningsregler tillämpas så att de i praktiken får en diskriminerande effekt.

- **Kön**

Pojkar och flickor skall få samma förutsättningar och villkor.

- **Könsöverskridande identitet eller uttryck**

Betyder att ingen får trakasseras för att den inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet eller genom klädsel eller annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

- **Religion eller annan trosuppfattning**

Det ska vara förenligt med förskolans arbete att ha sin egen personliga syn på detta.

- **Sexuell läggning**

Trakasserier innebär ett handlande av sexuell natur som kränker någons värdighet. Barn till föräldrar med annan sexuell läggning skall behandlas som vilket föräldrapar som helst och personalen skall vara uppmärksam på hur barn och andra föräldrar beter sig mot dessa familjer.

- **Ålder**

Trakasserier som handlar om hur gammal någon är.

Vi tror att en personalgrupp som aktivt arbetar med normkritiskt förhållningssätt och genusfrågor samt praktiskt försöker bryta könsmonster så att pojkar och flickor får växa upp i en mer tillåtande miljö som gör det möjligt för dem att prova ej könsspecifika roller gagnar barn och vuxna. Vi ska arbeta aktivt för att det skall finnas pedagoger av båda könen på våra förskolor.

Att förebygga kränkande behandling

Det förebyggande arbetet skall vara långsiktigt och omfatta både individ- som gruppnivå.

Vi som Växer har som mål att:

- Skapa en god fysisk och psykisk arbetsmiljö för både barn/föräldrar och personal.
- Barnen ska i så stor utsträckning som möjligt ges ett verkligt inflytande över sitt lärande och sin utveckling.
- Regelbundet fortbilda all personal på företaget i förebyggande diskrimineringsarbete.
- Förbättra metoder och arbetssätt som utvecklar barnens empati och sociala kompetens.
- Alla på förskolan skall känna sig trygga i vetskapen om att personal och ledning reagerar och agerar om problem uppstår.

Metoder

- Både vuxna och barn ska använda ett vårdat språk.
- Vuxna ska fungera som förebilder och medvetandegöra för barnen vikten av att de behandlar varandra med respekt.
- Vuxna har ansvar för att uppmärksamma och agera om andra vuxna ej behandlar barn med respekt.
- Personalen ska lyssna och uppmuntra barn att alltid berätta för vuxna om någon kamrat utsätts för kränkningar.
- Vi ska se till att skapa situationer där barnen får tillfälle att träna sina empatiska förmågor.
- De som arbetar med barnen måste vara oerhört lyhörda och systematiskt observera och föra en diskussion om enskilda barns behov och status i gruppen.
- Få men tydliga trivselregler som ska tas fram i samverkan med barnen och deras föräldrar
- Personalen vara engagerade och finnas nära barnen under verksamhetstid.
- Vara uppmärksamma när barn tjarar, bråkar, skojknuffas.
- Aldrig tillåta nedsättande kommentarer, suckar, miner eller liknande. Alla har rätt att bli sedda och bekräftade respektfullt.
- Alltid reagera på ”fula ord”
- Observera de tysta och tillbakadragna barnen.

Det viktigaste av allt är att skapa ett positivt dagligt arbetsklimat där ordning och reda tillsammans med ett respektfyllt bemötande mot alla är grunden till den goda lärmiljö vi önskar.

Att upptäcka, utreda och åtgärda kränkande behandling

På Vi som Växers förskolor ska nolltolerans mot alla former av kränkning råda. Den som uppmärksammas på en kränkande handling förväntas ingripa omedelbart, och därefter ta kontakt med respektive avdelningspersonal eller med förskolechef.

Upptäcka

Olika sätt som vi använder oss av för att upptäcka kränkningar:

- Kartlägga via observationer och föräldrasamtal.
- Alla vuxna tar ansvar för att hålla god uppsikt över barnen.
- Misstanke om kränkning tas alltid på allvar.
- Regelbunden punkt på personalens avdelningsmöten.
- Stående fråga till föräldrar på utvecklingssamtalen ”trivs ditt barn”

Utreda

Så snart förskolan får kännedom om att kränkning har eller kan inträffa ska utredning sättas igång.

Handlingsplaner och rutiner för olika tillfällen

Kränkning mellan barn

1. Personalen genomför enskilda samtal med de inblandade för att reda ut vad som hänt. Om personal misstänks för kränkning av ett barn ska förskolechefen ansvara för att en utredning sker.
2. Personalen tar kontakt med föräldrar och informerar förskolechef.
3. Beslut om åtgärd tas gemensamt med de berörda.
4. Förskolechefen informerar huvudmannen om åtgärdsplanen.
5. Uppföljningssamtal sker med de inblandade inom en vecka. Ansvariga är de som genomfört det inledande kartläggningssamtalet.
6. Om ingen ändring sker samlas berörd personal, förälder och eventuellt även barnet. Eventuellt deltar även förskolechef.
7. Förskolechef ansvarar för att socialtjänstanmälan görs vid misshandel eller annan allvarlig kränkning eller missförhållande som så kräver.

Steg 1-5 dokumenteras av berörd personal för framtida behov av uppföljning. Dokumentation förs alltid vidare till förskolechefen.

Vuxnas kränkning av barn – se även ”Rutiner för att hantera kränkningar som utförs av vuxen (medarbetare)”

1. Förskolechefen samlar information om händelsen.
2. Förskolechefen genomför enskilda samtal med de inblandade.
3. Förskolechef informerar huvudman.
4. Berörd förälder kontaktas, facklig representant meddelas angående den vuxne. Vid mycket allvarliga fall kan det bli aktuellt med disciplinära (arbetsrättsliga) åtgärder mot anställda. Dessa beslut fattas alltid av ledningen.
5. Vid misstanke eller kännedom om trakasserier eller kränkande behandling av mycket allvarlig karaktär görs alltid en polisanmälan.
6. Uppföljning inom en vecka

Förskolechefen dokumenterar steg 1-6

Barns kränkningar av vuxna

1. Personal samlar information om händelsen.
2. Berörd förälder kontaktas
3. Uppföljning inom en vecka

Personalen dokumenterar steg 1-3

Kränkningar mellan vuxna

Förskolechefen är ansvarig och agerar utifrån arbetsmiljölagen och gör eventuell anmälan.

Arbetet med aktiva åtgärder

Åtgärderna skall vara grundade på den utredning som skett samt vara tidsplanerade

- Riktas till såväl det barn som varit utsatt och till den/de som utövat kränkningen.
- Omedelbart sätta stopp för eventuell kränkning och vid eventuell akut läge inte lämna barnen ensamma.
- Komma överens om en långsiktig lösning, upprätta ett åtgärdsprogram.
- Överväga åtgärder i syfte att förändra förhållanden på grupp och verksamhetsnivå.
- Viktigt att göra klart för de inblandade att ett förbud mot repressalier ingår i lagen. Den som har anmält någon för kränkande behandling (barn/vuxen) eller medverkat i en utredning som gäller överträdelser av lagen skyddas av ett förbud att bestraffa denne som en följd av detta. Skollagen Kap 6
- Skadestånd kan utgå om huvudmannen (ansvarig för verksamheten) inte följer lagen.
- Alla åtgärder skall följas upp och dokumenteras. Lag (2016:828)

Blankettmallar att använda

För olika uppkomna situationer finns användbara mallar att tillgå i vårt interna digitala arkiv. Dessa mallar skall användas vid den dokumentation som skall göras när något som föranleder åtgärd har inträffat.

Källor, se även

Diskrimineringslagen

Skollagen Kap 6

Förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering